

การผดุงครรภ์แผน โบราณแลแผนปัจจุบัน

ใน

ประเทศสยาม

Midwifery of the Old and New

in

Siam.

Nurses' Association of Siam.

๑๕๐

๓

การผดุงครรภ์แผนโบราณแผนปัจจุบัน

ใน

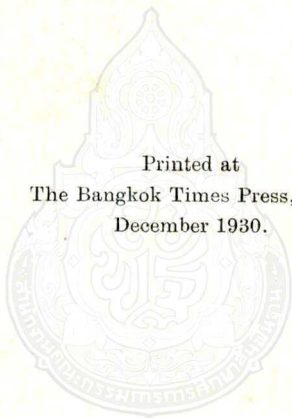
ประเทศไทย

Midwifery of the Old and New
in
Siam.

—◆—
Nurses' Association of Siam.

๗๐๖๗๖๔

Printed at
The Bangkok Times Press, Ltd.,
December 1930.

นิติ แห่ง การ ผดุงครรภ์

ใน

สมัย โบราณ เชื่อม กับ สมัย ปัจจุบัน

โดย

คุณหญิงสงวน ดำรงแพทยาคุณ (วีระไวทยะ)

หมอบำบัด ชัน ๑.

ธันวาคม ๑๙๑๖ นาง พยาบาล แห่ง กรุงสยาม

สิ่งที่ ข้าพเจ้า ได้ เขียน ต่อไป นี้ ข้าพเจ้า
ได้ รวบรวม มา จาก ที่ ได้ เคย ได้ เรียน มา บ้าง
ได้ เคย ช่วย เหลือ ผู้อื่น มา บ้าง ได้ พัง เรือง
มา จาก บรรพบุรุษ บ้าง พร้อม ทั้ง ได้ เห็น และ
ได้ ทำ มา ในสมัย ๔๐ ปี ที่ล่วงมา นี้ ในสมัยนั้น
ไม่มี โรงเรียน การ ศึกษา ทุก ๆ อย่าง ผิด กับ
สมัยนี้ มาก ความเจริญ ในการ รักษา พยาบาล

(๒)

โรคต่าง ๆ ตามที่ข้าพเจ้าได้สังเกตมาจน
ทุกวันนี้ได้เจริญก้าวหน้าไปโดยรวดเร็ว ทำให้
ผู้คนที่สนใจในเรื่องนี้อดเว้นที่จะเกิดความ
ปลื้มปิติได้ โดยความปลื้มปิติเต็มใจ
ในการรักษาพยาบาล และการช่วยเพื่อน
มนุษย์กันให้ปลอดภัย ทำให้ข้าพเจ้าตั้งใจ
รวบรวมเรื่องราวเก่าแก่ที่ข้าพเจ้าได้รู้เห็น
มาเล่าสู่ท่านฟังเพื่อได้รู้ไว้ว่า กาดครั้งโน้น
บรรพบุรุษของเราทำการรักษาพยาบาลกัน
อย่างไร ใครเป็นผู้สอนการกระทำต่าง ๆ
ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจที่ไม่สามารถจะค้นหาดู
และการกระทำต่าง ๆ พร้อมทั้งตำนานของสิ่ง
เหล่านี้ หวังใจว่าถ้าท่านผู้ใดทราบคงจะ
กรุณาช่วยบอกให้เพื่อครบชุด เพื่อจะได้
มีไว้ให้ผู้สนใจต่อไป ทราบเรื่องราวโดย
ละเอียด อีกอย่างหนึ่งข้าพเจ้าไม่สามารถจะ
แบ่งแยกการกระทำเหล่านี้เพื่อให้ท่านทราบว่า

(๓)

บ้านไหน เมืองไหน ทำตาม ที่ ข้าพเจ้า จะได้ กล่าว
เพราะ บ้าน หนึ่ง หมู่ หนึ่ง ก็ ทำ กัน ไป อย่าง หนึ่ง
สุด แต่ ความ สดวก ได้ รู้ ได้ เห็น มา เหตุฉะนั้น
จึง มี วิธ และ ดัทธิ ต่าง ๆ ที่ คนไทย ใน สมัย ก่อน
ได้ ใช้ ที่ ผิด แปลก กัน

การคลอดบุตรที่แผนโบราณ

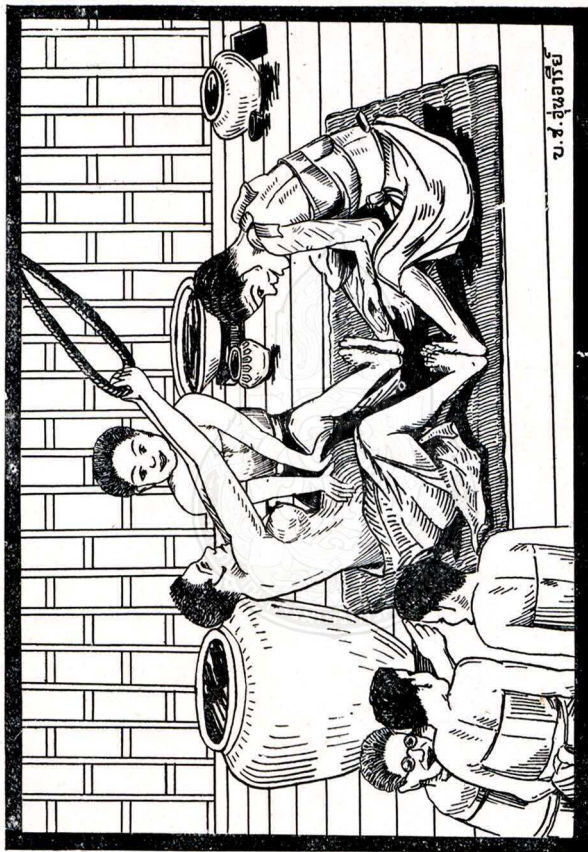
การ คลอดบุตร เป็นของธรรมดาสำหรับโลก
และ ต้น ต้น ใน ระหว่าง วงศ์คณาญาติ ของ ผู้ที่
จะเป็น มารดา ใน สมัย นี้ อย่างไร ใน สมัย ก่อน
ก็ เช่น เดียว กัน เว้น เดียว แต่ สมัย นี้ มี มาก
การ กระทำ ดู ไม่ ดี จะ ใหญ่ โต เท่า สมัย นั้น รวม
ทั้ง ผู้ที่ จะ เป็น มารดา ก็ มี ความ สุข สบาย เกือบ
แก่ ร่างกาย มากกว่า สมัย ก่อน ข้าพเจ้า จะได้
บรรยาย การ คลอด บุตร ที่ แผน โบราณ ให้ ท่าน พัง
เกี่ยว แก่ เครื่องใช้ การ เตรียม และ ดัทธิ ต่าง ๆ

การเตรียมสำหรับผู้ที่จะเป็นมารดา

โดย มาก มารดา หรือ ญาติ ผู้ ใหญ่ ของ ตัว
ผู้ ใช้ เป็น คน คิด เตรียม เครื่องใช้ ต่าง ๆ การ

(๔)

ตระเตรียม ๕ เป็น ข้อ ๖ สำคัญ มาก เพราะ บาง
อย่าง เป็นของ ที่ถือ ไม่ควร จะจัด ทำก่อน ส่วน
การ ฝาก ครรภ์ ๕ นั้น ไม่ มี อะไร มาก ผู้ ๖ จะ ทำ
การ คัดเลือก เป็น ผู้ หญิง เป็น ผู้ ๖ ที่ มี ความ
ชำนาญ ได้ เคย ๖ เคย เห็น พร่อม ทั้ง คน ได้ เคย
มี บุคคล เอง ด้วย โดย มาก มัก จะเป็น ผู้ ๖ ที่ ๖
เคย อยู่ ใน ย่าน นั้น หรือ หมู่ บ้าน นั้น บางที่
ก็ ใน บ้าน เดียว กัน ผู้ ๖ นี้ ได้ ๖ การ ศึกษา
อะไร เป็น พิเศษ การ รักษา ตัว ใน ระหว่าง
ครรภ์ ต่าง ๆ ๖ ผู้ ๖ นี้ มัก จะ ได้ ๖ รับ ดั่ง สอน
บอก เด้า จาก ญาติ และ เพื่อน บ้าน มี เช่น การ
รับประทาน อาหาร ห้าม อาหาร บางอย่าง และ
แบ่ง ให้ ๖ รับประทาน บางอย่าง ถ้า มารดา ๖ รับประทาน
อะไร แม่ ๖ แต่ ๖ ได้ ๖ ดิน เผา ดิน ส้อ
พอง หรือ สิ่ง ที่ แปร ๖ ปรดาด ต่าง ๆ ๖ เป็น อาหาร
ของคน แพ้ ท้อง ได้ การ ห้าม ของ แล้ง ๖ ไม่ มี
อะไร มาก นัก โรค ที่ ก่อ ๖ กัน มาก ก็ คือ บิด

๑. การ เจ็บครรภ์ แผนโบราณ

1. Patient in labour pain (empirical midwifery)

(๕)

หัว ลูก, ท้อง เติบ หรือ ตกโลหิต หัวดี และ
ใช้ ตั้ง เหล่านี้ ทำให้ ผู้ ที่มี ครรภ์ ร่วง เรือง
อาหาร มาก

เครื่องยาและเครื่องใช้ของมารดา

๑. ดม มะขาม กับ เกดือ หนึ่งซาม เพื่อ ให้
รับประทาน เป็น ยา ระบาย
๒. ยา ดัด ทำ ด้วย ชิง, ข่า, ไพร, พริก
ไทย, ตปต์, ผัก เป็ด แดง, ทำ
ให้ ตะเอยด แด้ว ตะดา ยง กับ ตูราโรง
ประมาณ ๑ ถ้วยชา สำหรับ รับประทาน
เมื่อ คลอด แด้ว
๓. เกดือ ๑ ส่วน ผสม กับ ไพร ๑ ส่วน
ตูรา ๑๐ ส่วน ใช้ เป็น ยา ทา บาดแผล
ที่ ของ คลอด
๔. กระดาน ไฟ กว้าง ประมาณ ๒ ศอก คับ
ยาว ศักระ จด เท้า มี ขาสั่ง เต็มอ เต่า

(๖)

๕. เตาไฟ กว้าง ประมาณ ๒ ศอก ยาว
ประมาณ ๓ ศอก ใต้ดินจนเต็ม สำหรับ
ใช้ ร้อน ด้วย ไม้ สะแก
๖. ไม้ สะแก ยาว ประมาณ ๓ ศอก ขนาด
โต ไม้ กำหนด แล้วแต่ จะ หา ได้ เติร์ยม
ไว้ เป็น กอง ๆ
๗. ยันต์ ตรึง หึง ๘ ทิศ เป็น สี่ เหลี่ยม
สำหรับ ครอบ มารดา เมื่อ คลอด บุตร
แล้ว เหมือน มุง
๘. ยา ผสม บิด สด คือ มารดา คือ— ชมัน,
ปูน, เกล็ด อย่าง ละ ๑ ส่วน โขลก
ผสม กับ สุรา โรง ประมาณ ครึ่ง ทาน
สำหรับ ชุบ สด บาง ๆ บิด ที่ กลาง สด
เพื่อ กัน ความ ร้อน เมื่อ คลอด แล้ว

เครื่องใช้ สำหรับ เด็ก

เติร์ยม เมื่อ ท้อง ครอบ กำหนด แล้ว หา ทุก ๆ

(๗)

ตั้งไว้แต่ห้ามไม่ให้จัดเป็นชุดๆ หรือ เย็บ ทำ
ให้แฉ่ว เส็จเพราะ ถือว่า เป็นตางไม่ดี

๑. เบาะ, ผ้าขาว, นุ่น, ด้าย, เข็ม, กรร
ไกร, หนัก และ เย็บ เมื่อ เด็ก ตกฟาก

๒. ผาอม ทำด้วย ผ้าขาว

๓. กระโจม ทำด้วย ผ้าขาว

๔. กระดิง ๑ อัน สำหรับ รอง เบาะ ถ้า
เด็ก เป็นชาย ใส่ส้มุด และ ดินสอ กับ ดั้วขวาน ถ้า
เป็น หญิง ใส่เข็ม และ ด้าย เพื่อ เป็น เค็ดให้
เด็ก ทำการ หัดถกรวมหรือ เป็นช่าง เมื่อเติบโตขึ้น

๕. เครื่อง ตัด ด้าย สัต

ก. ดิน เหนียว หรือ ไพร ผ้า ๒ ซีก

สำหรับ รอง ด้าย สัตคือ เวดาคัด

ข. ไม่ดวก เหลดา ให้คม รนไฟเวดา

จะตัด ด้าย สัต

(๘)

ค. เชือก หรือ ไหม ผูก สาย ตัด

๒. ขวัญเข้าสำหรับให้หมอตำแย (สำหรับ
คน สามี)

ก. เขาสาร ค้อน ชน

ข. กดย หนึ่งหัว

ค. ขป เทียน

ง. เงิน ๔ บาท

การ เจ็บ ท้อง และ คลอด

พอ หญิง นั้น จะคลอด มารดา หรือ สามี
ก็จัดให้ไป ตาม หมอ ตำแย ให้ คนเจ็บ นิ่ง พิง
โอง ต้องมือ เหนียว เชือก สองเท้ายน ที่ ขาหมอ
ตำแย อีก คนหนึ่ง คอย ช่ม ข้างบน ท้อง ให้
ไข กุญแจ และ เป็ดประทุ, หน้าต่างให้ หมด เพื่อให้
คลอด ง่าย ได้ ตะกรุด ต่าง ๆ หรือ บางทีก็ให้
รับประทาน น้ำ ต่างเท่า สามี ถ้าไม่คลอด มีติด
ขัด เขาใช้ไม้ ตอก กรัด ที่ ผีเสื้อ เพื่อให้เด็กคลอด

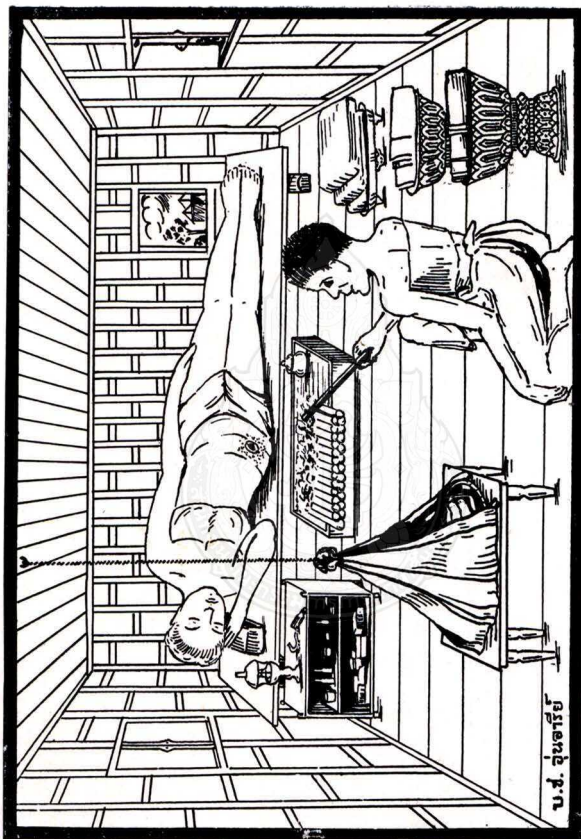
(๙)

ออก ถัดจาก ถ้า คดอด ยาก ให้ ชุ่มท้อง ถ้า
เด็ก เอาแขน ออก หรือ มารดา ชัก เข้ามัก จะเชื่อ
ว่า เป็น การ กระทำ ของ ผู้ บำปำ มา หดอก หดอน
เป็นการ เหลือวิสัยที่ จะสู้ กับ ผู้ใด ม่อยู่ทางเดียว
ก็ขอให้ พระช่วย เจ้าไข ก็ให้ไป นิมนต์ พระ หรือ
ผู้ใด มาทำ นามนต์ ได้ดะเคราะห์ ดง เดช ยนต์
นามนต์ นั้น ให้ คน ไข รับประทาน และ ประพรมทำ
ให้ ใจ ดี การ กระทำ เช่นนี้ ความ จริง ก็ ได้
ผล ดี มาก เพราะ ทำให้ ใจ คอ ของ มารดา
ชุ่ม ชื่น ชน ก็ มั่น กังวล ตำมารดา ที่ จะ คดอด
อย่าง ขรรพดา ได้ เมื่อ อ่าน มา เพียง แค่นี้
ท่าน คง ทราบ ว่า หมอ ต่ำแย่ สมัย ก่อน ไม่ มี ภูมิ
รู้ ว่า เด็ก จะคดอด ทำไร และ ประมาณ ก็ชั่ว โมง
จึง จะ คดอด พรอม ทั้ง สิ่ง อื่น ๆ ดัง เช่น ที่
ปรากฏ ดัง ใน สมัย นี้ แต่ มี วิช และ ดักษ ที่ ดี
มาก ถูก ต้อง ใช้ ได้ ถ้า รก คิด อยู่ นาน เขา
มัก ผูก สายสะดือ เข้า ๒ เปดะ ห่างจาก กัน ประมาณ

๑ คืบ แล่ว ตัด ดง ตรง กดาง ส่วน เด็ก ก็ ส่ง
ให้ คน อื่น ไป ขานนา ห่มห่อ ร่างกาย หมอตำแย
ต้อง เป็น ชูระ กับ มารดา โดย ที่ กัด ว่า รก
จะ บิน วิช ของ กน ไม่ ให้ รก บิน คือ ผูก ซ้าย
ที่ สาย สดือ และ ซ้าย ไม่ คืบ คาบ ที่ สาย สดือ แล่ว
ผูก โยง กับ ขา ของ ผู้ คดอด การ คดอด นั้น เปน
การ ดิ้น เต้น เอิก เกริก มาก ทุก ๆ คน ใน บ้าน
นอกจาก เด็ก มัก จะ มี ส่วน ช่วย เหลือ ด้วย โดย
ที่ ใคร ๆ ก็ รัก เด็ก และ เขา ใจ ช่วย ชิง กัน และ กัน
แม่ แต่ ข้าง บ้าน ก็ พา กัน มา ช่วย ใน ยาม นั้น เมื่อ
คดอด และ รก ออก แล่ว เขา ให้ ลูก ชัน นึ่ง แซ่
ใน อ่าง ที่ มี น้ำยา สำหรับ บาด แผล ที่ ได้ เตรียม
ไว้ เพื่อ ส้มาน พยายาม ให้ ยืน ชัน ผลัด ผา แล่ว
จน ให้ เรียบ ร้อย ให้ นอน บน กระดานไฟ

การอยู่ไฟของมารดาปฏิบัติดังต่อไปนี้—

๑. รักษา ผิวกาย ให้ สะอาด ขานนา ด้วย

๒. มารอยู่ไฟแผนโบราณ

2. Mother lying before a fire after labour (empirical midwifery)

ราชบัณฑิตยสถาน

(๑๑)

น้ำอุ่นทุกวัน • การ ผสม นาน เป็น ของสำคัญ
อย่างหนึ่ง ต้อง ผสม เครื่อง ยา หาดายอย่าง ทำ
ถูกประคบ เช่น—ไฟร ๑ ส่วน ใบมะขาม ๑ ส่วน,
กุ่มน้ำ กุ่มบก, ผักบุง ทง ตำม ห่อผ้าขาว
สอง ห่อ ห่อ โด ๆ ตอย ลง ใน หม้อดิน ก่อน
อาบ จะต้อง เปิด ฝา รมี หม้อ เพียง นิดหน่อย แล้ว
ต้ม ตา รม ใส ที่ พุง ขึ้น มา จาก หม้อ แล้ว เจือ
น้ำอุ่น จืด ๆ พอ ทน ได้ ใช้ ถูก ประคบ นั้น
ถู ไป ตาม ตัว เมื่อ อาบ เสร็จ แล้ว ให้ ทา ทัว
ทง ตัว ด้วย ขมิ้น ปูน กับ เกดือ ละลาย สุรา นึ่ง
เตี่ยว แล้ว ขึ้น นอน บน กระดาน ไฟ ใหม่ ทำ
อย่างนี้ ทุกวัน

๒. เมื่อ ถ่วง ไป ๗—๘ วัน ก็ ตง ต้น ทบ ท้อง
ด้วย หม้อ เกดือ ตาม วิธี ดัง ค่ำ ไป นี้—

การ นึ่ง ท้อง ได้ เกดือ ใน หม้อ ฝา รมี บิด
แล้ว ตง บน ไฟ จน เกดือ ละลาย แล้ว เอา ใบ ตะหุ้ง

(๑๒)

แดง ใบ พัดปลั่ง ช้อน วาง ลง บน ผ้า ยก
หม้อเกิดร้อนๆวางทับบนใบไม้รวบผ้าผูก แล้ว
ยก ทับ หน้าทอง ให้ ร้อน ระบุ ทับ ทุก วัน เวลา
เช้า จน กว่า จะ ออก ไฟ ทำ เช่น นี้ เรียก ว่า
นั่งทอง ใช้ เพื่อกัน ไม่ ให้ ทองคราก หลวมโต
ให้ มดถูก เด็ก ดึงเค็ม

๓. อาหาร ห้าม ของ แดง เช่น ผักสด,
ของเปรี้ยวจัด, เค็มจัด หรือ มันจัด

อาหารที่ให้ รับประทาน กัม ปลาย่าง, ปลา
แห้ง, แกงเวียง, กดยัวเฒ่า

๔. อาการต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่าง

อยู่ไฟ

ก. หนาวสั่น วิชช่วยเหลือง ให้ ชก
จากที่ ขายคา มา ๓ คืบ เฒ่าให้ ดูก ที่ใน เตาไฟ

ข. โดหิตตกมาก, วิชช่วยเหลืองให้
ผสมยาสำหรับ รับประทาน หย้า ยอนไฟหนึ่ง

(๑๓)

ใยแมงมุม ตาม ชายคา ครัวไฟ หนึ่ง หมักหอม
หนึ่ง พิมเสน หนึ่ง สุรา หนึ่ง น้ำคว่ำตาม ไต้
ถุน ครัว หนึ่ง บด ของ เหล่านี้ ให้ เข้า กัน แล้ว
ให้ คน ไซ้ รับประทาน ดย ันต ตาม ที่ เตรียม ไว้
ห้าม มิ ให้ พุด ถึง ผิดบ, ผิด, ความ ร้อน, บิด
ประทุ หน้าต่าง ให้ หมด และ ทุก ๆ คน ต้อง พุด
ถึง ความ สบาย ทง นน

การ เตรียม เต็ก ภายหลัง คลอด

พอเด็ก ตกฟาก เขา ไซ้ กระทืบ พน และ เคียว
ห่อหอม พน ที่ ตัวเด็ก เพื่อ ให ร่อง พอ ร่อง แล้ว
ก็รด โฉหิต ที่ สดือ แล้ว จัดการ ตัด สาย สดือ
ด้วย ไม้ รวก เผาไฟ และ ไซ้ไฟ ร่อง เวลาดัด
ห่อ เด็ก เพื่อ รับ ไป อาบน้ำ และ เข้า กระโjoin

การ เลี้ยง เต็ก

อาหาร กดวย น้าไทย หรือ กดวย น้าว
งอม ๆ บด เคด้า กับ ข้าว และ เกดือ ให้ รับประทาน

(๑๔)

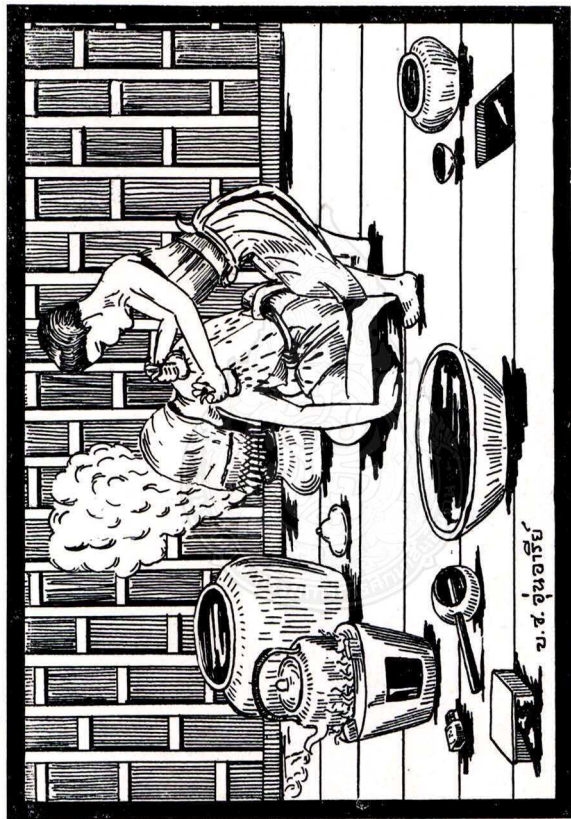
ประทาน ตั้งแต่ วันคลอด หรือ สักกับ นม มารดา
ต่อมา

ยา แก่ ปวดท้อง ใบพุทธรักษา ๓ ใบ ทุบ
ท้อง แก่ ปวดท้อง และ ท้องขึ้น

แก่ว้อง ทำวข้อง ชาวแม่ช้อ

ใช้ ชาวสุกปากหม้อ ประมาณ ๓ ทพพ แบ่ง
เป็น ๓ ส่วน คดุก ขมนให้ มี ส้มเหลือง อ่อน ๆ
๑ บิน คดุก กับ ปูน ให้ เป็นสีแดง ๑ บิน คดุก
กับ เหม่า ให้ เป็นสีดำ ๑ บิน ได้ ชาม ไป ยื่น
นอกชายคา แด่ว้อง ประกาศดัง ๆ ว่า “แม่
ช้อ เรือนดำ แม่ช้อ เรือน บน แม่ช้อ เติ้นหน
ง มารับ เขาเหลือง, แดง, ดำ, เอาไปเนื่อ”
แด่ว้อง ไปบน ชายคา หนึ่ง บิน ไต่บัน หนึ่ง บน
กตางบ้าน หนึ่ง บน สำหรับ แก่ เด็ก ว้อง รบ กวน

ถ่าย สดือ ถ้า หุด ขำ บวน นาดาย ได้ โคน
สดือ เพื่อให้เน่า จะได้ หุดเร็ว เมื่อหุดแล้ว

• ๓. การอาบน้ำประคบแผนโบราณ

3. Mother taking a Sitz bath during lying-in state (empirical midwifery)

(๓๕)

ใช้ดิน สอดพอง เมาไฟ บด กับ พิมเสน ได้ ใน แผล
แล้วโรยด้วย ขมิ้นผง มาก ๆ ข้างบน มี ผ้า ปิด
ทอง และ ผ้า หนัก ๆ ทับ ทอง

บอingkน โรค หตะ ด้ท้าน ตาดทรวง ถ้า

อากาศ ฟ้ามืด มัวฝนหรือ ฝน ตก เขามักจะทำดังนี้
เพื่อกัน หวัด ซึ่ง เป็น อากาศ ที่ จะ นำ มา ซึ่ง โรค
อื่น ๆ ที่ เด็ก มัก จะเป็น โดย มาก

ใบ ส้มแรง ส้มกา ๓

เขาวัว ๓

เขาควาย ๓

ขมิ้นผง ๓

กระดองแมงดา ทะเด ๓

กำยานจีน ๓

เผา ดั่ง เหล่านี้ ให้ ควน สั่ง กัดิน ฟุ้ง ใน ห้อง
อยู่ไฟ และ กระโจมเด็ก ใช้ เปน ยารวม

บอingkน โรค คัด ค้อ และ พืช อื่น ๆ เมื่อ

(๑๖)

คลอด แล้ว ถ้า เกิด มีใคร ใน บ้าน เป็น ไข้ ทรพิษ
หรือ หัด, ไข้ ใด, เขา ให้ แยกเด็ก ไปอยู่ ที่อื่น

๑. วิธี ทำขวัญ ผี รก เมื่อ เด็ก ตก ฟาก

และ รก ออก แล้ว เขา ได้ รก ลง ใน หม้อ ดิน ใหม่
ต้ม ขมิ้น กับ เกลือ ได้ ก้น หม้อ กด ด้วย เกลือ
จน เต็ม หม้อ แล้ว ห่อ หม้อ ด้วย ผ้าขาว ตั้ง ไว้
ข้าง เตาไฟ เพื่อ เป็น มัง ขวัญ เมื่อ ครบ แล้ว
เขา จิต มะพร้าว ห้าว ๑ ผล, ใบศรี ปาก ขาม ๑ ซาม,
มะพร้าว อ่อน ๑ ผล, กดยวน ๑ หวี พร้อม ทั้ง
หม้อ รก และ ดอกไม้ ชูบ เทียน ด้าย สาย สั้น ดัด
ห้อย ตาม กระหนก ของ ใบศรี ทุก ชิ้น แล้ว อัญ
เชิญ ผู้ใหญ่ บรรดาญาติ คบ ค่าย มารดา มา เรียก
มังขวัญ ผูกมือ ผูกเท้า ด้าย สาย สั้น และ มีการ
ทำขวัญ กัน ด้วย เงิน ทอง และ ลูกมะพร้าว ห้าว หรือ
เครื่อง อาหาร ใด ต่าง ๆ ผู้ ท มา ใน ที่ น ก จม
เจิม หน้า เด็ก ด้วย แป้ง หอม นามัน หอม ใคร

(๑๗)

ที่เตียงบุคต๋ง่าย กริบ เป็น บิดา มารดา แทน โดย
ซอ เด็ก ด้วย ของ ขวัญ เพื่อ เป็น พริ บาง ที่
๑ อัฐ, ๑ ไพ กัม

พิชโกณ ผม ไฟ เมื่อ คดอด ได้ ๑ เดือน

ภายหลัง ที่ มารดา ออก ไฟ เรียบ ร้อย แดว กัม
พิชโกณ ผม ไฟ ใน หมู่ ชน ที่ ฐานะ พอ ทำ ได้ ดังนี้
คือ— นิมนต์ พระ ถัดมณฑ เยน ตอน เยน
เชิญ ญาติ มิตร มา พัง ถวด และ ทำ ขวัญเด็ก
เรียกว่า ดง ชน รุ่งชน เสงย พระ หา ผู้ ที่
นับถือ หรือพรามณ มา ลง มัดโกณ ผมเด็ก โกอง
แต่ ถ้วน ถ้าง เท่านั้น ส่วน บน รวบ เป็น จุก เสงย
ไว้ ต่อไป เมื่อโกณ แดว ยก เด็ก ลง อาบ น้ำ ใน
ขัน ถ้ำคร ใหญ่ ใน พิช น คอง มี ของ คือ—
ใบศรี & ชน พรอม ด้วย ผา หุ้ม มี หัวหุ้ม ๑ หัว
เครื่อง กระยาบวด ๑ ที่ มะพร้าว อ่อน ๑ ผล
กถวยนา ๑ หัว มะพร้าว ห้าว ผลที่ เก็บ ไว้ เมื่อ

(๓๘)

คราว ๓ วัน กับ หมอ รก ใน ที่ น ต้องมีพรหมณ
หรือผู้ ๓ ความรู้ มา อ่านโองการ เรียก มั่งขวัญ
ใน เวลา ที่กำลัง โจนผมพร้อมทั้งผูกดวงชะตาตั้งข้อ
ให้ เด็ก ผู้ น จะ ต้อง ดู ทิศ ว่าทิศใด จะ ดี จึง
ให้นำ ผด มะพร้าว หัว กับ หมอ รก และ ทูบเทียน
ไปจุด บูชา แม่พระธรณี ลง ตรง นั้น แล้ว ขุด
หลุมให้ ลึก ประมาณ ๒ ศอก กว้าง ๒ ศอก ผิง
หมอรก ไว้ กับ หลุม แล้ว เอา ผด มะพร้าว มา
ปลูก ที่ในหลุม นั้น เมื่อ ปลูก แล้ว รด นามัน
ที่เดือด จาก พืช ที่ ปลูก หลุม ผู้ ที่ มา ทำการ
ผิง เมื่อ ตอน จะ เติร กลับ บ้าน จะต้อง เก็บ ผัก หัก
พืชมั่งขวัญ อยู่ ตาม ทาง ดิฉันมา ด้วย พอ ถึง
ห้อง ที่ เด็กอยู่ ให้ เอา ของ ที่ติดมือ มา วางไว้ ใน
ห้องนั้น แล้ว เอาใบศรี ห่อผ้า ผักเขียว, หิน
บด วาง ลงในเปต พร้อมทั้งยันต์ใหญ่ ยาว
ประมาณ ๑ ศอก ซึ่งเป็นยันต์ ๘ ทิศกับรูปเทวรูป
ประจำวันเกิด ของ เด็ก แขนว ที่ หักเปต ตอน

(๓๘)

นั้น จะต้อง ดอก ตะปูที่เปด ๑ ดอก การดอกตะปู
ต้อง มีพชพศดาร คือ ผู้ที่จะดอก ถัดก่อน มือ
หนึ่ง ตะปูมือหนึ่ง ใน เวลา ที่ กำลัง ดอก ตะปู
ลง กับ ไม้ แม้ดัง เปด ปาก ก็ต้อง ว่าดังนี้ พุทช
ปัจจขามิ ชมมํ ปัจจขามิ ดังหม่ ปัจจขามิ
ดอก ให้ มีด ลงไป ให้เต็มมือ ไม้ ดังเปด แล้ว
อุ้มเด็ก มาได้ลงในเปด ชัก ไกว ไป มา ปาก
ก็พูดให้ พร ไป ตาม เปด ที่ แกว่งไกว เมื่อ ครบ
๗ ครั้ง ก็เป็น หมด พช โจน ผมไฟ ดัง ที่ ชาวเจ้า
ไต บรรยาย มาณ เป็น ธรรมเนียม การ คดอดบุตต์
แผนโบราณ

เมื่อ ต่วง มาใน ระหว่าง ๓๐ ปี คดอด จน
กระทั่ง บัจจุบันนี้ ชาวเจ้า ไต เห็น การ คดอด
บุตต์ แบ่ง ออก จาก แผน โบราณ ค่อยๆ เปดียน
แปลง เข้า หา แผน บัจจุบัน ซึ่ง ได้มา แต่ แบบ
ชาวยุโรป การใช้วิธี คดอด บุตต์ ชนิด แผน
โบราณใน สมัยตอนกลาง ดังทำกันอยู่ ในระหว่าง

(๒๐)

ชาวนา, ชาวนสวน, บ้านนอก และผู้เช่าถือ
แบบโบราณ ความเปลี่ยนแปลง ซึ่ง เดิ
เข้าหาแบบฝรั่ง ค่อย ๆ ชน บาง คน งด การ
อยู่ไฟ แต่ คง ใช้ ยา ไทย รับประทาน บางคน
อยู่ไฟ แต่ รับประทานยา ฝรั่ง และ รักษาแผลอย่าง
แผนปัจจุบัน การดูแลเด็ก ก็ ดี ชน มี การ
ห่อหุ้ม เด็ก มิ ด ชิด เรียบร้อย กว่า แต่ก่อน ใช้
กรรไกร ตัด ฉ้าย สดือ และ หยุด กวาดยาเด็ก
มี คน นิยม และ บำรุง โรง พยาบาล มาก ชน นิยม
ไป คดอด ตาม โรง พยาบาล ส่วน ชาว บ้าน ซึ่ง
เป็นผู้ ต่ โดย มาก เชิญ แพทย์ หรือ นางผดุงครรภ์
ไป ทำการ คดอด ที่ บ้าน ของ ตน เอง

ใน สมัย ๓๐ กว่า ปี เป็น เวลา ที่ สมัย เก่า
จะ เปลี่ยน เป็น สมัย ใหม่ หน้า ที่ ของ นาง ผดุง
ครรภ์ และ แพทย์อยู่ ข้างจะ ดำบาก มาก ชาวเจ้า
เองได้ เคย ผจญ กับ สิ่ง เหล่านี้ เป็น การ ยากมาก
ในการ ที่ จะ ทำ ให้ มี ผู้ นิยม ใช้ แผนปัจจุบันโดย

๔. การออกไฟแผนโบราณ

4. Mother after lying before a fire (empirical midwifery)

(๒๑)

มาก ญาติ มิตร ของ คนไข้ มัก มีความ เชื่อ ถือใน
หมอตำแย และแพทย์แผนโบราณ นั้นคงมาก โดย
เหตุ^๕นี้^๕ หมอ^๕ทั้ง^๕สอง^๕ ฝ่าย^๕มา^๕พบ^๕กัน^๕เข้า^๕ มัก
จะมี^๕การ^๕โต้^๕แย้ง^๕กัน^๕เกี่ยว^๕แก่^๕ใคร^๕ถูก^๕ใคร^๕ผิด^๕ ของ
ใคร^๕พื้น^๕อัน^๕ตรา^๕ย^๕มาก^๕กว่า^๕ใคร^๕ ของ^๕ใคร^๕จะ^๕ได้^๕
ประโยชน์^๕มาก^๕กว่า^๕กัน^๕ และ^๕มัก^๕ใช้^๕มี^๕คำ^๕ถาม^๕ว่า^๕
“ ก^๕บรรพ^๕บุรุษ^๕ของ^๕เรา^๕ใช้^๕วิธี^๕ใด^๕เหล่าน^๕เป็น^๕ต้น^๕
ทั้ง^๕สอง^๕ฝ่าย^๕มี^๕ความ^๕เห็น^๕ต่าง^๕กัน^๕ หมอ^๕ตำ^๕แย^๕
แผน^๕โบราณ^๕เป็น^๕ผู้^๕ที่^๕อธิบาย^๕เก่ง^๕และมี^๕คน^๕เชื่อ^๕
ถือ^๕มาก^๕ โดย^๕เหตุ^๕นี้^๕ใน^๕สมัย^๕โน้น^๕การ^๕ฝาก^๕ครรภ์^๕
และ^๕ทำ^๕คลอด^๕มัก^๕จะ^๕ตก^๕อยู่^๕ใน^๕มือ^๕ท่าน^๕เหล่าน^๕ก่อน^๕
ต่อ^๕มา^๕เมื่อ^๕มี^๕เหตุ^๕อัน^๕ตรา^๕ย^๕เกิด^๕ดัง^๕เช่น^๕— ตก^๕
โลหิต^๕, รก^๕ไม่^๕ออก^๕, หรือ^๕เด็ก^๕ไม่^๕ออก^๕ เจ้า^๕ไข้^๕
จึง^๕จะ^๕ออก^๕เที่ยว^๕ติดตาม^๕หมอ^๕ทาง^๕ฝ่าย^๕ปัจจุบัน^๕เพื่อ^๕
ดอง^๕ดู^๕ การ^๕ใด^๕เป็น^๕ผล^๕ดี^๕เร็ว^๕จัด^๕โดย^๕มาก^๕
ประชาชน^๕จึง^๕เกิด^๕ความ^๕นิยม^๕มาก^๕ขึ้น^๕จน^๕ใน^๕ทุก^๕วัน^๕นั้น^๕

(๒๒)

ผู้ที่ได้รับ การ ศึกษาแทบ ทุกคนไม่ใช่คัดลอกอย่าง
แผนโบราณ

ข้าพเจ้า จะได้ เตา ถึง การ ผดุงครรภ์ ในสมัย
ที่ ข้าพเจ้า เป็น นักเรียน และ ได้ เรียน มา ซึ่ง เป็น
เวลา ๓๐ ปี มา แล้ว

การ เตรียม สำหรับ มารดา เมื่อ ตั้งครรภ์
ตาม บ้าน ไม่ มี ฝาก ครรภ์ นอกจาก ผู้ที่คุ้นเคยกัน
ถ้า เมื่อมี ครรภ์ ประมาณ ๖--๗ เดือน มีอะไร
ผิดปกติ เจ้าไข้ กฬารอแพทย์ ถ้าปกติ ก็ไม่
การ ติดต่อกัน จนถึง วันเจ็บท้องแพทย์ ผู้ที่
การ ติดต่อกับ คนไข้ มักจะให้ คำ แนะนำกับ
คนไข้ เกี่ยวกับ ความ สะอาด และ ความ รักษา ตัว
เช่น ตรวจสถานที่ ว่า สะอาด หรือ สกปรก ตั้งแต่
พื้นดิน จนถึงชายคา ให้ กวาดล้าง เปิด ประตู หน้า
ต่าง โดยมาก เด็ก ห้อย ให้ อยู่ ทางทิศ ตะวัน
ออกเฉียงเหนือ สำหรับ เป็น ที่ คัดลอก เพราะ

(๒๓)

อากาศที่ จะพัด เข้า ตัง แต่เข้า ถึง เทียงไมไครวอน
จัต นก

เสื้อผา ๑, เบาะ ต่อมมีผาขาวตัดเป็นเบาะ
ใต้นุ่นเสื่อ ๒ ใบ

๒. ผ้าอ้อม นึก เป็น ดี ชนิด ๆ หนึ่ง ยาว
ใหญ่ เท่ารูป เบาะ สำหรับ รอง ตัว เด็ก (ผ้าอ้อม
ขนาดใหญ่) อีก อย่าง หนึ่ง นึก เป็น ผา ๑ ศอก
ดี เหลี่ยม สำหรับนุ่ง หุ้ม ห่อ อูจจวระ ส่วนบัส
ตัวจะนอก ชนิดหนึ่ง นึก เป็น ดี เหลี่ยม ประมาณ
๒ ศอก เรียก ว่า ผา ประคอง และใช้ เป็น ผา
ห่อตัวเด็ก ด้วย อีก ชนิดหนึ่งเป็นผาพัน รัด ท้อง

๓. ผ้ากระโจม ๑ ผืน เพื่อ เก็บ ความ อุ่น
ในวัน แรก ๆ

๔. ผ้าเช็ด ตัว ๑ ผืน ผา นามน กั้น เบาะ
เบี่ยง ๑ ผืน

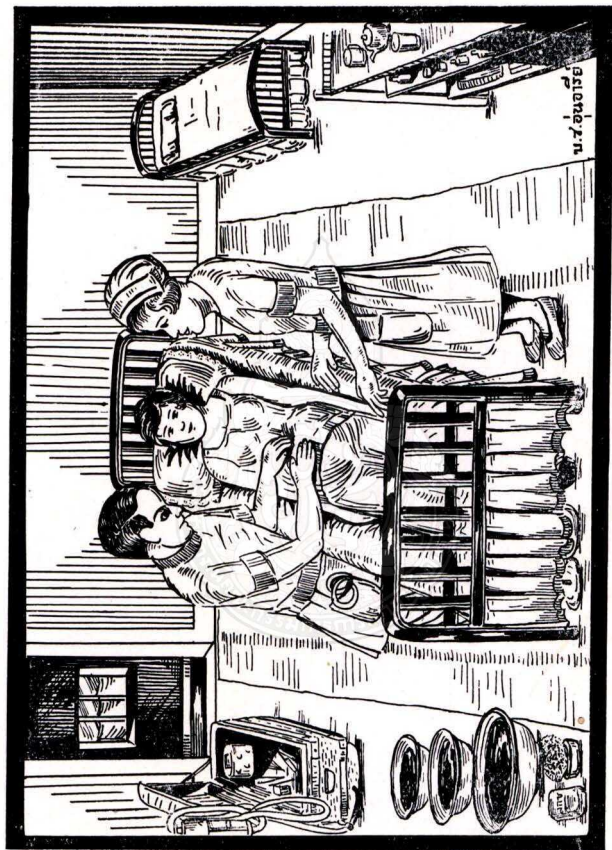
๕. ผ้าปู ๑ กอน

(๒๔)

๖. ซาม อ่าง ๓ ใบ เถา
๗. เกรียง เหน็บ หรือ ส่วน อุจจาระเด็ก
๘. ยาโรย สัตตอ
๙. ตำต และ ผ้า ขาว บาง สำหรับใช้
๑๐. ผ้า ผวย สักหัดาด อ่อน ๆ ๑ ผืน
๑๑. เป็ด ๑ อิน
๑๒. เข็ม ซ่อน ปลาย ๑ แฉง

ควม รดา

๑. ที่ นอน มี ผา นามนป และ ผาป ที่ นอน
๒. ผา ห่ม นอน ๑ ผืน
๓. ผา ไตรวง ครึ่ง โหด
๔. เสื้อชนนอก และชนใน อย่างละ ครึ่ง โหด
๕. หม้อ ๑ หม้อ
๖. หม้อ เฮอร์เกเตอร์ ๑ ใบ
๗. แก้ว น้ำ ๓ ใบ
๘. ถ้วย น้ำ ๓ ใบ

๕. การเจ็บครรภ์ แผนปัจจุบัน

5. Mother in labour pain (modern midwifery)

๘. แก้ว ยา ไบ

๑๐. กระบอง นารอน ไบ (บาง คน ใช้
อิฐเผา) เตรียม ของ เหล่า นี้ ให้ เรียบร้อย

เมื่อ ถึง เวลา เจ็บ ท้อง อาบ น้ำ ชำระ ภาย
ให้ สะอาด แล้ว เปลี่ยน ของ ที่ ได้ เตรียม ไว้
ให้นอน พัก ที่ ใน ห้อง ภาย ใน ที่ ได้ เตรียม ไว้
อ่อนวอน ช้าง ให้ คน ใช้ ทราบ ว่า จะ ต้อง ตรวจ
และ เป็น การ จำเป็น อย่างไร โดยมาก คน ใช้
ไม่ใคร่ยอมให้ ตรวจ ภาย ใน ก่อน เวลา คดอด ครั้น
ถึง เวลา ที่ เจ็บ เหลือทน จึง จะยอม เมื่อ เป็น
เช่นนั้น แพทย์ หรือ นาง ผดุง ภรรยา ควร จะ ต้อง ถ่าง
มือ ให้ สะอาด ก่อน ตรวจ ดู ทาง อาภาศ ของ เด็ก
และ อาการ ทัว ไป ถ้า คิด ชัด ต้อง ใช้ เครื่อง มือ
คน ใช้ จะ ต้อง รู้ ว่า เป็น การ จำเป็น อย่างไร
เครื่องมือที่จะใช้ ต้อง คม ให้ สะอาด แล้ว เมื่อ
คดอด และ จัดการ อื่น ๆ เรียบ ร้อย แล้ว จะ
ต้อง ไป เยี่ยม คน ใช้ ทุก ๆ วัน จน กว่า คน ใช้

(๒๖)

จะพ้นอันตราย การ คัดออก บุคคล สำหรับ แผน
ปัจจุบัน ถ้า จะเปรียบดูระหว่าง เมื่อ ๓๐ ปี
มาแล้ว กับ เดียวนี้ ก็ ไม่มี อะไร แปลก เบียดเบียนไป
มากนัก เท่าที่ ใช้ กัน ก็ยังคงใช้ อย่าง แต่ ก่อน
วัน แต่ มี บางสิ่ง บางอย่าง ผิด เพี้ยน ไปบ้างตาม
ที่ ชาวเจ้า ดังเกิดุเห็น เช่น—การเย็บใช้, การ
ฝาก ครรภ, ความรู้ ของผู้ ใช้เองเกี่ยวกับการ
บำรุงรักษาตัว และ การ ศึกษา ฝ่าย ฆตุกรรม
เหล่านี้ ด ชน มากตาม ลำดับ โดย ทั่วคนเรียนมาก
แต่ การ ศึกษา ก็ เจริญ ชนด้วย

การ กระทำ ดมยณ ถ้วน แต่ มีเหตุผล ดทงน
ถ้าทำให้ ถูก ต้องแล้ว ดมย เก่า เชื้อ ถือ ผิดาง,
ถือ เกิดด และมีความกลัวมากเป็นสิ่งที่ทำอันตราย
มี ผลร้าย หรือ ทำให้ ไม่ ได้ผล, มีความ เข้าใจผิด
จากวิทยาศาสตร์ ถึงแม้ จะได้ ใช้ วิทยาศาสตร์ กัด
ตัวอย่างเช่น—การ รักษา ผิดหนึ่ง ให้ อาบน้ำ
อุ่น ทายา การ กินยา ระบาย พิธี ต่างๆ ทำ

(๒๗)

เกี่ยว แก่ ผู้ แต่ความจริงเกี่ยว แก่จิตใจของ
ผู้ไข่มากที่สุด นับว่า เป็นของที่ดี แต่ใช้ ด้วย
ความเชื่อ ถือคนละอย่าง วิธ แก่เด็ก ปวดท้อง
ใช้ วิธ แก่ โดย ใต้ ของร้อนๆ ที่ ท้อง ดังนั้น แผน
ปัจจุบัน ก็ใช้ แต่ ใช้ ยา คนละอย่าง การอยู่ไฟ
ของมารดา ออก จะ มาก เกินไป เมื่อ ทำ เช่นนั้น
ผู้ไข จะไม่มี ร่างกาย แข็งแรง เท่า คน ที่อยู่ไฟแผน
ปัจจุบัน ทุกๆ อย่างที่ ข้าพเจ้าได้ เดาใน ที่นี้
ขอ ท่าน ได้ เข้าใจ ว่า สิ่งเกี่ยวกับแผนโบราณ ที่
ไม่ควร นิยม ก็คือ

๑. มารดา และ เด็ก ทрудโทรม มาก เด็ก
ไม่ ได้ รับประทานอาหารเพียงพอ เพราะ อาหาร
ของ มารดา แห้ง แดง เกินไป

๒. มี การ เชื้อ ถือ รวง, เกิด และ ถัด
มาก ทำให้ ผู้ไข ใจ ไม่ดี บาง ราย ถึง เป็น
อันตรายได้

(๒๘)

๓. ขาด ความรู้ ที่ จะคาดการณ์ล่วงหน้าของ
โรค หรือ อาการ ต่อไป จะ เป็น อย่างไร และ จะ
ทำ อย่างไร จึง จะ ช่วย เหนือ แก่ ได้

๔. ไม่ ด้ขาด พอ

๕. ไม่ มี การเตรียม ะไร ทำให้
บุคคล ได้ ทุกข์ กัน ภายหลัง

๖. ขาดการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บในมรดา
และ บุคคล เอง จาก ไม่ รู้จักโรค

เท่าที่ ข้าพเจ้า ได้ พิจารณา มา น ก็ เห็น
จะ เป็นการ เพียง พอ เพราะมิใช่ เป็น ตำรา เป็น
แต่ เพียงเปรียบเทียบกับสมัยเก่า กับสมัยใหม่ เพื่อ
ให้เห็นความ เจริญขึ้น ก้าวหน้า มาแล้ว เพียงไร
ภายใน ระยะเวลา เพียง เวล ๔๐ ปี ซึ่ง นับ ว่า เป็น
การ รวด เร็ว อย่าง ยิง ทง น เห็น ได้ ว่า เป็นไป
โดยพระมหากษัตริย์คุณของสมเด็จพระบรมราชิน
พระพันปีหลวง ที่ ได้ทรงสดพระราชมหาราชูปถัมภ์
โรงเรียน นางผดุงครรภ์ ขึ้น และ จัดการ จำ

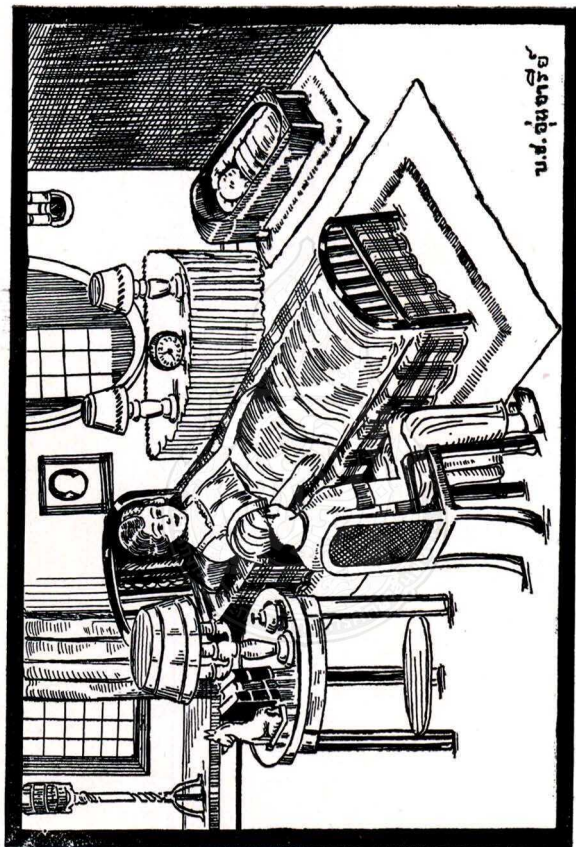
(๒๙)

ครูฝรั่ง มาสอน ตำรา ไทย ให้ ได้ ศึกษาวิชา ผดุง
กรรม อนุ ถู ก ตาม สำนั นยิ มใน บั จุ บั นั นั เช่น
ตัว ขา พเจ้าน ซึ่ง เป็น นั กเร ยน รุ่ นแรก แด่ ดั บ ต่อ
มา จน ถึง เติ ยว นี้ ซึ่ง ได้ ศึกษา กัน มาก ชั น ๆ
จน ถึง ชั ดสูง สุด ถึง กับ มี ตำรา ไทย ไป เร ยน ต่าง
ประเทศ พร้ อม ทั งการ พยา บาด ทั วไป แะ การ
รักษา ตัว ของ คน หมู่ มากใน สำนั นั แท บ ทุ ก
ครอบ ครอบ กั ต่าง หั น เขา หา การ รักษา พยา บาด
แผน บั จุ บั น ดั ก ดั ว มา แด่ว จั น วิ ชั แผน
โบราณ ซึ่ง ไม่ มี หด ก หั น เกอ บจะ ตู ย ดั น หม ด
ขา พเจ้าน เห็น ว่า นาง ผดุง กรรม แผน โบราณ ควร
มี หด ก แห่ ง การ ที่ ได้ ทำ มา แด่ว อย่าง หั นั กั บ
ไคว่ จะ ชั ให้ เห็น ว่า บรรพ บุ รุ ช ของ ชาว เรา
มิ ได้ โง่ เชา หรือ ทำ ไป โดย ปราศ จาก หด ก แห่ ง
ความ รูเ ฉย ทั เด ยว อย่าง หั นั เพื่อ เป็น อนุ สั วา รย
แก่ กุ ดบุ ตต์ แะ ชิดา ผู้ พบ เห็น ต่อ ไป ใน อนาคต
ว่า ใน สำนั ก่อ น สั ภาพ การ รักษา พยา บาด ของ ชาว

(๓๐)

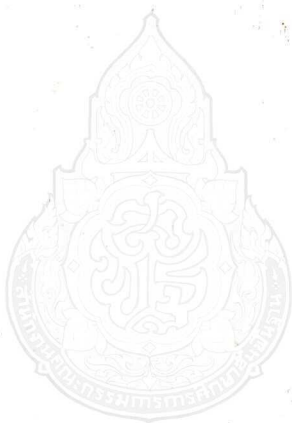
เราดำเนิร มา อย่างไร ทราบ ถึงสมัย ที่ใดรู้ ความ
เปลี่ยนแปลง ชึ่งข้าพเจ้า เป็น ผู้ที่ ได้ พบ เห็น
มา แลว ทงสองสมัย จึ่งได้ นำ มาเรียบเรียง
ขึ้นไว ดงน

៦. កាម ខ្សែ ផែ ធន ប្រធាន

6. Mother during lying-in state (modern midwifery)

Siamese Midwifery of the Old Days.

PREPARED BY KHUN YING SNGUAN DAMRONG
BAEDYAGUN, R. N.

TRANSLATED BY PYN MUANGMAN, M. D.

Midwifery of the old days was usually practiced by elderly women, who had borne many children. Their past personal experiences were considered to be sufficient to make them experts to help other women under similar circumstances. Unlike other branches of medicine, practically no texts or manuscripts were followed, most of the midwives themselves being illiterate. All the obstetrical methods practised, were passed from generation to generation by word of mouth. These consisted principally in charms, talismans and incantations against evil spirits, some herbal medicines for the puerperium and sleeping on the so-called "fire-bed".

Pre-natal cares for pregnant women were unheard of in those days. However, they were told to avoid looking at unsightly things, apparently believing in maternal impressions. When labour approached, many things had to be in preparation: the first thing obtained was a plain wooden bed about two feet in width and five feet in length, raised to the same

height with that of a fire-place—usually not more than one foot. This was the “fire-bed” on which the woman had to lie, literally roasted, for about three weeks following delivery. A special type of hard wood was cut at certain lengths and kept in piles enough to keep the fire going for the whole puerperal period. The room that was intended to be the lying-in room, was surrounded by a sacred cord on which were hung some written talismans, so that the patient might feel safe from all evil influences.

As soon as labour pains started, the midwife was called in. The household then became a very busy place, with all the relatives gathering around full of excitement and expectations for the coming little babe. The woman was now told to strain herself by pulling on some special devices, while the midwife made pressure on the abdomen. The latter having no knowledge of the position of the child or the physiology of childbirth, her sole purpose was to make it come out. If, after a long while the child was still undelivered, the labour proving difficult, many curious things were then done, such as opening all the doors and windows and all locks and keys of the house, so that no obstructions remained in these openings in

the hope that the child might be able to come out unobstructed. If the perineum appeared rigid and tight, a sharpened piece of bamboo was used to do the episiotomy. The child and placenta delivered, the mother was made to take a Sitz bath in a solution of alcohol, table salt and some astringent herbs, and then drink a bowlful of a mixture of tamarind and salt. Then with only a piece of loin cloth around, she was made to lie down on the previously-prepared wooden bed, with fire blazing in the fire-place close by. Many positions had to be taken, so that all parts of her body might be exposed to the fire. Every day following this, she had to take a warm medicinal bath and before going back to her "fire-bed" her whole body must first be sponged with a mixture containing alcohol, salt and some coloring herbs. As to diet, she was allowed only rice, dried fish and vegetable soups, no delicacies being permitted. To insure of her future good health the woman had to be on this regime for twenty-one to twenty-five days; fifteen days' period was considered to be the minimum. Bad health in later years was usually blamed on not following the prescribed rigid regime mentioned. After this period of rather cruel puerperium,

that most women were too glad to get through, the body was so much weakened that complete recovery was not obtained for weeks and even months afterwards.

As to the child, after it was born, the cord was tied and cut with a piece of heated and sharpened bamboo. In order to make the child cry, the floor was stamped three times; someone chewed some fresh onions and blew on the baby! The cord and placenta were put into a specially prepared pot, awaiting many more ceremonies to follow later. The first food for the baby was usually a mixture of over-ripe banana, rice and salt—all well-mixed and mashed. When the mother's milk came, the banana mixture was given alternating with the milk. No regular feeding intervals were followed. The child was usually satisfied, whenever it cried—from hunger, and often times from pains of stomach-ache! However the child thrived. When it was one month old, there came an elaborate ceremony of shaving the head, the details of which are too lengthy to be related here. The pot of cord and placenta were then buried with due ceremony at this time.

This brief narration, omitting considerable details, shows how quaint and interesting the

old practice of midwifery of Siam really is. Most of the things done have definite meaning and purpose. All charms and incantations used are purely psychical to keep the patient's mind free from fear of any evil influences. The mixture of tamarind and salts is a very good laxative and undoubtedly proves efficacious at the beginning of puerperium. The unusual Sitz bath is both antiseptic and astringent. The application of such constant heat is without doubt very exhausting; this practice is probably derived from primitive days, when a glowing fire close to the lying-in bed gave warmth to both mother and child, and frightened away wild beasts at nights. It is now no wonder why the child thrived on the banana mixture: it has been found that bananas contain vitamins, and some authorities even recommend them in the treatment of certain forms of gastro-intestinal disturbances of childhood. Thus we may understand that the old practices are not really so quaint and meaningless as they may seem to be.

๗. กาน ออกไฟ แผน บัจุบัน บุตร แล มาตา สุขสบาย

7. Mother and her child happy and strong, after a modern midwifery case.

